RAAD VAN STATE
afdeling Wetgeving

advies 66.631/1
van 25 november 2019

over

een voorontwerp van decreet van de Duitstalige Gemeenschap
‘über die Adoption’

‡LW-BBMTMBIBE-GGGDBUQ‡

Op 9 oktober 2019 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Minister van Gezondheid en Sociale Aangelegenheden, Ruimtelijke Ordening en Huisvesting van de Duitstalige Gemeenschap verzocht binnen een termijn van dertig dagen, verlengd tot 22 november 2019, een advies te verstrekken over een voorontwerp van decreet van de Duitstalige Gemeenschap ‘über die Adoption’.

Het voorontwerp is door de eerste kamer onderzocht op 7 november 2019. De kamer was samengesteld uit Marnix VAN DAMME, kamervoorzitter, Wilfried VAN VAERENBERGH en Wouter PAS, staatsraden, Michel TISON en Johan PUT, assessoren, en Wim GEURTS, griffier.

Het verslag is uitgebracht door Rein THIELEMANS, eerste auditeur.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 25 november 2019.

*

‡LW-BBMTMBIBE-GGGDBUQ‡

1. Met toepassing van artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, heeft de afdeling Wetgeving zich toegespitst op het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond, alsmede van de vraag of aan de te vervullen vormvereisten is voldaan.

STREKKING

2. Het om advies voorgelegde voorontwerp van decreet van de Duitstalige Gemeenschap voert een nieuwe regeling in inzake adoptie, die in de plaats komt van het decreet van 21 december 2005 'betreffende de adoptie', dat door het voorontwerp wordt opgeheven.

Het voorontwerp geeft gevolg aan de wijzigingen die titel 2 van de wet van 6 juli 2017 'houdende vereenvoudiging, harmonisering, informatisering en modernisering van bepalingen van burgerlijke (lees: burgerlijk) recht en van burgerlijk procesrecht alsook van het notariaat, en houdende diverse bepalingen inzake justitie'[1] heeft aangebracht in de bepalingen van het Burgerlijk Wetboek en het Gerechtelijk Wetboek die de adoptie regelen[2], evenals aan het samenwerkingsakkoord van 6 juni 2019 'tot wijziging van het samenwerkingsakkoord van 12 december 2005 tussen de Federale Staat, de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie inzake de tenuitvoerlegging van de wet van 24 april 2003 tot hervorming van de adoptie'.[3]

Hoofdstuk 1 bevat algemene bepalingen, zijnde een artikel inzake het toepassingsgebied, een artikel inzake de aanduiding van de geslachten, een artikel met definities, een artikel dat de beginselen inzake adoptie bepaalt en een artikel inzake het sluiten van samenwerkingsakkoorden met "de andere Belgische autoriteiten die bevoegd zijn voor adoptie" voor het uitvoeren van bepaalde taken en activiteiten inzake adoptie namens de Duitstalige Gemeenschap.

Hoofdstuk 2 heeft betrekking op de centrale autoriteit van de gemeenschap voor adoptie ("Zentrale Behörde der Gemeinschaft für Adoption", hierna: ZBGA), die door de Regering wordt opgericht. Het regelt de samenstelling van de ZBGA, haar taken, het kwaliteitshandboek dat de ZBGA moet maken en het jaarverslag dat de ZBGA moet opstellen en dat door de Regering aan het Parlement wordt bezorgd.

[1] Deze titel treedt in werking op de datum te bepalen door de Koning en uiterlijk op 1 januari 2020, behoudens vier artikelen die in werking traden op 3 augustus 2017 (zie artikel 47 van de wet).

[2] Daarnaast zijn er nog wijzigingen aan sommige bepalingen van het Burgerlijk Wetboek en het Gerechtelijk Wetboek door titel 5 van de wet van 18 juni 2018 'houdende diverse bepalingen inzake burgerlijk recht en bepalingen met het oog op de bevordering van alternatieve vormen van geschillenoplossing', die in werking treden op de datum van inwerkingtreding bepaald bij koninklijk besluit genomen in uitvoering van artikel 47 van de wet van 6 juli 2017.

[3] Het samenwerkingsakkoord van 6 juni 2019 is nog niet goedgekeurd door de verschillende parlementen. De Raad van State gaf op 22 juli 2019 advies 66.357/VR/V over een ontwerp van instemmingswet met dit samenwerkingsakkoord.

‡LW-BBMTMBIBE-GGGDBUQ‡

Hoofdstuk 3 regelt de erkenning van adoptiediensten. Het regelt de erkenningsvoorwaarden, de erkenningsprocedure, de verplichtingen die moeten worden nagekomen om de erkenning te behouden, de schorsing en de intrekking van de erkenning, de beëindiging van de adoptiebemiddeling en de subsidiëring.

Hoofdstuk 4 is getiteld "Een kind afstaan voor adoptie" en bevat bepalingen inzake de informatieverstrekking door de ZBGA aan de biologische ouders, de opdracht door de ouders aan de ZBGA om de afstand door adoptie te regelen, het inwinnen van inlichtingen bij de biologische ouders en de ondersteuning die de ZBGA hen verleent, het opstellen van het verslag over het te adopteren kind en de begeleiding van het te adopteren kind.

Hoofdstuk 5 bevat bepalingen inzake de verschillende fasen van de adoptieprocedure, zijnde het informatiegesprek en de voorbereiding op de adoptie, die wordt georganiseerd door de ZBGA, de maatschappelijke onderzoeken die door de ZBGA of door het bevoegde justitiehuis worden uitgevoerd, de adoptiebemiddeling door een adoptiedienst, de adoptiebemiddeling door de ZBGA, het advies door de ZBGA over de regularisatie, de procedure bij interlandelijke adoptie van kinderen die hun gewone verblijfplaats in België hebben, de adoptiebegeleiding en de nazorg.

Hoofdstuk 6 regelt de samenwerking tussen de ZBGA, de adoptiediensten en alle natuurlijke personen of rechtspersonen die bij de uitvoering van het decreet en de uitvoeringsbesluiten ervan betrokken zijn, de vertrouwelijkheid van de gegevens en de verwerking van persoonsgegevens.

Hoofdstuk 7 legt de ZBGA op om de informatie waarover zij beschikt met betrekking tot de herkomst van de geadopteerde persoon te bewaren en regelt de toegang van de geadopteerde of zijn vertegenwoordiger tot de informatie, met toepassing van de artikelen 368-6 en 368-7 van het Burgerlijk Wetboek.

Hoofdstuk 8 bevat slotbepalingen, zijnde wijzigingen aan het decreet van 9 mei 1988 'betreffende het Fonds voor bijzondere hulp aan kinderen en jongeren', de opheffing van het decreet van 21 december 2005 'betreffende de adoptie', een overgangsbepaling en een bepaling inzake de inwerkingtreding van het ontworpen decreet, op 1 januari 2020.

BEVOEGDHEID

3.1. De regeling van adopties vormt een aangelegenheid waarvan sommige aspecten behoren tot de federale bevoegdheid en andere tot de bevoegdheid van de gemeenschappen.[4]

Uitgangspunt is dat de federale overheid bevoegd is voor het bepalen van de burgerrechtelijke regels met betrekking tot het statuut van de minderjarigen en van de familie, zoals die vastgesteld zijn in het Burgerlijk Wetboek en in de wetten tot aanvulling ervan (zie het uitdrukkelijk voorbehoud in artikel 5, § 1, II, 6°, a, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980

[4] Zie bijvoorbeeld adv.RvS 38.387/3 van 31 mei 2005 over een voorontwerp dat geleid heeft tot het decreet van de Duitstalige Gemeenschap van 21 december 2005 'betreffende de adoptie', *Parl.St.* D.Parl., nr. 2004-05, 42/1.

‡LW-BBMTMBIBE-GGGDBUQ‡

'tot hervorming der instellingen' (BWHI)). Die bevoegdheid strekt zich mede uit tot het domein van de adoptie. De federale overheid is aldus bevoegd voor het bepalen van de voorwaarden voor adoptie, en van de vormen, de gevolgen en de herroeping van de adoptie. De federale overheid kan aldus van de geschiktheid van kandidaat-adoptanten om te adopteren een voorwaarde voor de adoptie maken, in welk geval het ook aan die overheid toekomt om te bepalen wat die geschiktheid precies inhoudt en hoe ze moet worden aangetoond.

Uit de bepalingen van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 in verband met de bijstand aan personen, meer bepaald inzake het gezinsbeleid en de jeugdbescherming (artikel 5, § 1, II, 1° en 6°, BWHI), kan worden afgeleid dat de gemeenschappen daarentegen bevoegd zijn om regels vast te stellen in verband met de hulp, de begeleiding en de bijstand die verleend kan worden aan kandidaat-adoptanten en adoptanten, en aan kandidaat-geadopteerden en geadopteerden. De gemeenschappen zijn in het kader van de adoptie m.a.w. bevoegd voor drie domeinen: de voorbereiding, de bemiddeling en de nazorg.

Het voorontwerp is in overeenstemming met deze bevoegdheidsverdeling, onder voorbehoud van wat in de volgende opmerking wordt gesteld.

3.2 De artikelen 8, 10°, 51, eerste lid, 3°, 58 en 59 van het voorontwerp hebben betrekking op de bewaring van de informatie over de herkomst van de geadopteerde en op het inzagerecht in deze gegevens in hoofde van de geadopteerde en zijn vertegenwoordiger.

Wat betreft de bevoegdheidsverdeling op dit vlak kan worden verwezen naar het advies 64.505/VR[5], alsook naar het advies 66.357/VR/V[6] dat naar het vorige advies verwijst.

Het voorontwerp moet op drie punten worden aangevuld om geheel in overeenstemming te zijn met de artikelen 368-6 en 368-7 B.W. en de vermelde bevoegdheidsverdeling.

Zo moet het voorontwerp in artikel 58 niet enkel ten aanzien van de ZBGA bepalen dat de betrokken informatie bewaard moet worden maar ook ten aanzien van de door de Duitstalige Gemeenschap erkende adoptiediensten.

Daarnaast geldt het inzagerecht, bedoeld in artikel 59 van het voorontwerp, niet enkel voor de geadopteerde en zijn wettelijke vertegenwoordiger maar ook, overeenkomstig artikel 368-6, tweede lid, B.W., in geval van overlijden van de geadopteerde, voor zijn afstammelingen.

[5] Adv.RvS 64.505/2/VR van 13 december 2018 over een voorontwerp dat geleid heeft tot het decreet van de Franse Gemeenschap van 12 juni 2019 'tot wijziging van het decreet van 31 maart 2004 betreffende de adoptie', *Parl.St.* Fr.Parl. 2018-19, nr. 776/1, 28 tot 52.

[6] Adv.RvS 66.357/VR/V van 22 juli 2019 over een voorontwerp van wet 'tot instemming met het samenwerkingsakkoord van 6 juni 2019 tot wijziging van het samenwerkingsakkoord van 12 december 2005 tussen de Federale Staat, de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie inzake de tenuitvoerlegging van de wet van 24 april 2003 tot hervorming van de adoptie'.

‡LW-BBMTMBIBE-GGGDBUQ‡

Ten slotte dient het voorontwerp tevens de begeleiding van de betrokkene te regelen, en dit zowel wat betreft de inzage in informatie die berust bij de ZBGA en de door de Duitstalige Gemeenschap erkende adoptiediensten als ter gelegenheid van de inzage van informatie waarover de federale centrale autoriteit beschikt.

VORMVEREISTEN

4. Het voorontwerp bevat bepalingen in verband met de verwerking van persoonsgegevens.

Overeenkomstig artikel 36, lid 4, van verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 ‘betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming)’ (hierna: AVG), gelezen in samenhang met artikel 57, lid 1, c), en overweging 96 ervan, werd het advies gevraagd van de Gegevensbeschermingsautoriteit bedoeld in de wet van 3 december 2017 ‘tot oprichting van de Gegevensbeschermingsautoriteit’.

Indien de aan de Raad van State voorgelegde tekst ten gevolge van het inwinnen van het advies nog wijzigingen zou ondergaan, moeten de gewijzigde of toegevoegde bepalingen, ter inachtneming van het voorschrift van artikel 3, § 1, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, aan de afdeling Wetgeving worden voorgelegd.

5. Enkele bepalingen van het voorontwerp vallen onder de toepassing van de (Herziene) Europese overeenkomst inzake de adoptie van kinderen, opgemaakt te Straatsburg op 27 november 2008. Meer bepaald heeft het voorontwerp op zijn minst betrekking op de artikelen 5, 2°[7], 10, lid 1 en lid 3[8], 15[9], 20[10] en 22, leden 3, 5 en 6[11] van de overeenkomst.

Artikel 2 van het genoemde verdrag bepaalt:

> “Iedere staat die partij is, neemt de wetgevende of andere maatregelen die nodig zijn om ervoor te zorgen dat zijn wetgeving overeenstemt met de bepalingen van deze overeenkomst en stelt de secretaris-generaal van de Raad van Europa in kennis van de daartoe genomen maatregelen”.

Gelet hierop zal van het ontwerpdecreet kennis moeten worden gegeven aan de secretaris-generaal van de Raad van Europa.

[7] Zie artikel 20, § 1, van het voorontwerp.

[8] Zie de artikelen 32 tot 35 van het voorontwerp.

[9] Zie de artikelen 41 en 47 van het voorontwerp.

[10] Zie de artikelen 51 en 52 van het voorontwerp.

[11] Zie de artikelen 54 en 57-59 van het voorontwerp.

‡LW-BBMTMBIBE-GGGDBUQ‡

ONDERZOEK VAN DE TEKST

ALGEMENE OPMERKINGEN

6.1. Het voorontwerp is, onder voorbehoud van hetgeen wordt opgemerkt onder 6.3, in overeenstemming met het samenwerkingsakkoord van 12 december 2005, zoals te wijzigen door het samenwerkingsakkoord van 6 juni 2019.

De gemachtigde verklaart evenwel dat een nieuw wijzigend samenwerkingsakkoord in voorbereiding is, dat gevolg wil geven aan de opmerkingen van de Raad van State in advies 66.357/VR/V ten aanzien van het samenwerkingsakkoord van 6 juni 2019.

Indien de stellers van het voorontwerp de bedoeling hebben het ontwerpdecreet aan te passen aan dit nieuwe wijzigende samenwerkingsakkoord alvorens het voorontwerp aan het Parlement voor te leggen (en niet naderhand bij een wijzigend decreet), zal het voorontwerp opnieuw voor advies aan de Raad van State moeten voorgelegd worden.

6.2. Op sommige punten is het voorontwerp in overeenstemming met de genoemde samenwerkingsakkoorden, maar niet met de regels zoals die volgen uit de bepalingen van het Burgerlijk Wetboek.

Ten eerste vertrouwt artikel 20 van het voorontwerp de informatieverstrekking aan de biologische ouders toe aan de ZBGA, en vermeldt dat dit gebeurt “met toepassing van artikel 348-4 van het Burgerlijk Wetboek”. Artikel 348-4 B.W. bepaalt evenwel in zijn huidige lezing dat de vader en de moeder van het te adopteren kind over de adoptie en de gevolgen van hun toestemming worden geïnformeerd door de betrokken familierechtbank en door haar sociale dienst. Wel is artikel 20 van het voorontwerp in overeenstemming met artikel 2 van het samenwerkingsakkoord van 12 december 2005, net zoals met artikel 2 zoals het vervangen zou worden door het samenwerkingsakkoord van 6 juni 2019. Beide artikelen bepalen dat de informatie aan de oorspronkelijke ouders door de gemeenschappen wordt verstrekt. Hoewel dus een aanpassing van hetzij het Burgerlijk Wetboek hetzij het samenwerkingsakkoord raadzaam is, stelt het voorontwerp op dit punt geen probleem.

Ten tweede bepaalt artikel 363-1 B.W. dat de centrale autoriteit van de gemeenschappen de toestemming voor contact geeft. Deze bepaling is niet opgenomen in artikel 8, 12°, van het voorontwerp en er is ook geen andere bepaling die deze taak opdraagt aan de ZBGA. In het reeds vermelde advies 66.357/VR/V is erop gewezen dat het samenwerkingsakkoord van 12 december 2005 wat dit betreft zou moeten worden aangevuld. Nadat deze aanvulling heeft plaatsgevonden, zal ook het ontworpen decreet in die zin moeten worden vervolledigd.

‡LW-BBMTMBIBE-GGGDBUQ‡

Ten derde voorziet artikel 1231-55 Ger.Wb. in de mogelijkheid voor de familiekamer van het hof van beroep om een nieuw maatschappelijk onderzoek te bevelen. Zoals de gemachtigde bevestigt, moet het voorontwerp worden aangevuld met een bepaling waarin naar dit maatschappelijk onderzoek wordt verwezen.[12]

6.3. Om volledig in overeenstemming te zijn met het gewijzigde samenwerkingsakkoord, is de volgende aanvulling van het voorontwerp nodig.

Met betrekking tot het maatschappelijk onderzoek door "de bevoegde sociale dienst", bedoeld in artikel 1231-10, eerste lid, 3°, Ger.Wb., bepaalt het wijzigend samenwerkingsakkoord van 6 juni 2019 dat het onderzoek wordt gevoerd door de dienst aangewezen door de gemeenschappen (te vervangen artikel 3, eerste lid, van het samenwerkingsakkoord van 12 december 2005).

De gemachtigde geeft volgende toelichting:

> "Im Rahmen des Zusammenarbeitsabkommens vom 6. Juni 2019 zur Abänderung des Zusammenarbeitsabkommens vom 12. Dezember 2005 haben die Gemeinschaften festgelegt, dass die in Artikel 1231-10, Absatz 1, Nummer 3 des Gerichtsgesetzbuchs erwähnte gründlichen Untersuchung, von dem durch die Gemeinschaften bezeichneten Dienst durchgeführt wird (Artikel 3, Absatz 1)".

Het voorontwerp dient te worden aangevuld wat dit onderzoek betreft.

7. Artikel 12 van het verdrag 'inzake de bescherming van kinderen en de samenwerking op het gebied van de interlandelijke adoptie', ondertekend in Den Haag op 29 mei 1993, bepaalt dat een instelling waaraan in een Verdragsluitende Staat vergunning is verleend, slechts kan optreden in een andere Verdragsluitende Staat indien zij daartoe door de bevoegde autoriteiten van beide Staten is gemachtigd.

Artikel 8 van het voorontwerp bepaalt welke bevoegdheden de ZBGA uitoefent, en artikel 8, 12°, vermeldt daarbij artikel 12 van het hierboven vermelde Verdrag. Nochtans regelt dit artikel 12 geen taken van de centrale autoriteit, zoals ook de gemachtigde bevestigt. De gemachtigde verklaart:

> "Die ZBGA ist eine Zentrale Behörde, die in Anwendung von Artikel 6 Absatz 2 des Haager Übereinkommens bestimmt wurde. Bei den in Artikel 12 des Haager Übereinkommens erwähnten zugelassenen Organisationen handelt es sich also ausschließlich um die anerkannten Adoptionsvermittlungsdienste. Um die Ausführung von Artikel 12 des Haager Übereinkommens zu gewährleisten, müsste ein entsprechender Artikel im Dekret eingefügt werden, der das Verfahren zur Genehmigung der Tätigkeit eines Adoptionsvermittlungsdienstes in einem anderen Vertragsstaat festlegt. Dieses Genehmigungsverfahren könnte der Regierung übertragen werden".

Met dit voorstel kan worden ingestemd. Daarnaast moet in artikel 8, 12°, van het voorontwerp de vermelding van artikel 12 van het verdrag worden geschrapt.

[12] Zie op dit punt ook advies 66.357/VR/V.

‡LW-BBMTMBIBE-GGDBUQ‡

8. Artikel 1 van het voorontwerp bepaalt op algemene wijze dat het ontwerpdecreet van toepassing is “op alle adopties”, die gelokaliseerd zijn in het Duitse taalgebied. In artikel 4, eerste lid, van het voorontwerp wordt het doel van de adoptie omschreven als het vinden van een geschikt gezin “voor een kind”. Krachtens artikel 3, 8°, van het voorontwerp is een kind een persoon die de volle leeftijd van achttien jaar nog niet heeft bereikt.

Aldus kan niet met volle zekerheid worden vastgesteld of het ontwerpdecreet enkel van toepassing is op de adoptie van minderjarigen of dat ook de adoptie van meerderjarigen onder zijn toepassingsgebied valt.

Uit de toelichting verschaft door de gemachtigde op de vraag waarom het voorontwerp geen regeling bevat voor het maatschappelijk onderzoek bedoeld in artikel 1231-6, tweede lid, Ger.Wb., blijkt dat de gemachtigde ervan uitgaat dat het ontwerpdecreet niet van toepassing is op de adoptie van meerderjarige personen. De tekst van het voorontwerp moet in die zin worden verduidelijkt. Ook het opschrift van het voorontwerp wordt het best in die zin aangevuld. Bovendien moeten de stellers van het voorontwerp in dat geval nagaan of geen decretale regeling inzake de adoptie van meerderjarigen tot stand moet worden gebracht.

BIJZONDERE OPMERKINGEN

Artikel 4

9. Artikel 4, tweede lid, van het voorontwerp bepaalt dat het decreet “in overeenstemming is” (“steht im Einklang”) met het subsidiariteitsbeginsel voor adoptie en het tweeledige subsidiariteitsbeginsel voor interlandelijke adoptie.

Om het normatieve karakter van deze bepaling te verduidelijken verdient het aanbeveling deze bepaling als volgt te formuleren:

“Het decreet moet in overeenstemming met het subsidiariteitsbeginsel voor adoptie en het tweeledige subsidiariteitsbeginsel voor interlandelijke adoptie worden toegepast”.

Artikel 5

10. Artikel 1 van het voorontwerp bepaalt dat de bepalingen van het decreet van toepassing zijn op alle adopties, voor zover een van de betrokken natuurlijke personen of rechtspersonen zijn woonplaats of zijn vestigingsplaats in het Duitse taalgebied heeft, en dit “onverminderd artikel 5, § 1”.

Artikel 5, § 1, van het voorontwerp machtigt de Regering voor de uitvoering van bepaalde artikelen van het voorontwerp samenwerkingsakkoorden te sluiten.

‡LW-BBMTMBIBE-GGGDBUQ‡

11. De gemachtigde verschaft volgende toelichting:

> "Gemäß Artikel 1 des Dekretvorentwurfs findet dieser Anwendung auf alle Dienste und Behörden, die im deutschen Sprachgebiet im Bereich der Adoption tätig sind, sowie auf die zu adoptierenden Kinder, deren leiblichen Eltern, die Adoptionskandidaten und die Adoptierenden, die ihren Wohnsitz im deutschen Sprachgebiet haben. Artikel 5, § 1 des Dekretvorentwurfs soll der Regierung ermöglichen, Zusammenarbeitsabkommen mit den anderen belgischen Behörden abzuschließen. Diese Zusammenarbeitsabkommen können unter anderem die Durchführung bestimmter Aufgaben (Begleitung des zu adoptierenden Kindes, die Adoptionsvorbereitung der Adoptionskandidaten, die Adoptionsvermittlung und die Nachbetreuung) durch Dienste einer anderen Gemeinschaft regeln. In Anwendung eines Zusammenarbeitsabkommens ist es dementsprechend durchaus möglich, dass Adoptionskandidaten oder zu adoptierende Kinder mit Wohnsitz außerhalb des deutschen Sprachgebiets durch Dienste der Deutschsprachigen Gemeinschaft (und umgekehrt) begleitet werden.
>
> Die in Artikel 5 des Dekretvorentwurfs erwähnten Artikel betreffen ausschließlich Aufgaben, die einem anerkannten Adoptionsvermittlungsdienst übertragen werden können. Da es zurzeit keinen anerkannten Adoptionsvermittlungsdienst in der Deutschsprachigen Gemeinschaft gibt, können sich die Adoptionskandidaten, auf Grundlage von Artikel 5, an einen anerkannten Adoptionsvermittlungsdienst der Französischen Gemeinschaft wenden".

12. In artikel 5, § 1, van het voorontwerp wordt de Regering van de Duitstalige Gemeenschap gemachtigd om samenwerkingsakkoorden te sluiten voor de uitvoering van de in bepaalde artikelen van het voorontwerp vermelde opdrachten van de ZBGA of van erkende adoptiediensten. Die samenwerkingsakkoorden hebben betrekking op "de voorwaarden en de nadere regels (…) om de uitvoering van bepaalde taken en/of (lees: of) activiteiten eventueel te delegeren of om bestaande resources eventueel tegen betaling ter beschikking te stellen".

Die machtiging is strikt gezien overbodig. In artikel 92*bis*, § 1, BWHI wordt immers bepaald dat de gemeenschappen samenwerkingsakkoorden kunnen sluiten die onder meer betrekking hebben op de gezamenlijke oprichting en het gezamenlijk beheer van gemeenschappelijke diensten en instellingen, op het gezamenlijk uitoefenen van eigen bevoegdheden, of op de gemeenschappelijke ontwikkeling van initiatieven, dat over die samenwerkingsakkoorden wordt onderhandeld en dat zij worden gesloten door "de bevoegde overheid". In dit geval is de bevoegde overheid de Regering van de Duitstalige Gemeenschap.

De ontworpen bepaling kan niet tot gevolg hebben dat de Regering wordt gemachtigd om een samenwerkingsakkoord te sluiten zonder dat het concrete akkoord nadien ter instemming wordt voorgelegd aan het Parlement van de Duitstalige Gemeenschap. Er kan immers geen afbreuk worden gedaan aan artikel 92*bis*, § 1, tweede lid, BWHI waarin wordt bepaald dat de samenwerkingsakkoorden die betrekking hebben op de aangelegenheden die bij decreet worden geregeld, alsmede de akkoorden die de gemeenschap zouden kunnen bezwaren of Belgen persoonlijk zouden kunnen binden, hetgeen hier het geval is, eerst gevolg hebben nadat zij instemming hebben verkregen bij decreet.

‡LW-BBMTMBIBE-GGGDBUQ‡

Bovendien moet er op gewezen worden dat volgens de vaste rechtspraak van het Grondwettelijk Hof "het sluiten van een samenwerkingsakkoord (...) niet ertoe [mag] leiden dat de Staat, een gemeenschap of een gewest zich ontdoet van een bevoegdheid die haar of hem door de Grondwet of door de bijzondere wet tot hervorming der instellingen is toegewezen. Een samenwerkingsakkoord mag geen uitwisseling, een afstand of een teruggave van bevoegdheden tot gevolg hebben".[13]

Weliswaar kunnen in een samenwerkingsakkoord de voorwaarden worden geregeld waaronder personen die onder de bevoegdheid van de Duitstalige Gemeenschap vallen, in het kader van een adoptie het recht hebben deel te nemen aan de voorbereiding, bemiddeling, begeleiding of nazorg die worden ingericht of erkend door de andere gemeenschappen, alsook de voorwaarden waaronder een centrale autoriteit van een andere gemeenschap bepaalde taken van de ZBGA kan overnemen (al dan niet op grond van wederkerigheid). Doordat in artikel 5, § 1, wordt bepaald dat taken of activiteiten kunnen worden overgedragen, en in artikel 1 van het voorontwerp wordt vermeld dat deze werkwijze een uitzondering vormt op het territoriale toepassingsgebied van het decreet, wekt het voorontwerp echter minstens de indruk dat de Duitstalige Gemeenschap afstand zou kunnen doen van haar bevoegdheid ten voordele van de andere gemeenschappen, hetgeen niet bestaanbaar zou zijn met de voormelde rechtspraak van het Grondwettelijk Hof.

13. Artikel 5, § 1, van het voorontwerp kan dus in beginsel weggelaten worden. De steller van het voorontwerp kan evenwel van mening zijn dat het nuttig en verantwoord is in het ontwerpdecreet een verbinding te leggen met de samenwerkingsakkoorden die gesloten zouden worden, en met de mogelijkheid een beroep te doen op de diensten van of de diensten erkend door andere gemeenschappen. Aldus zou in het voorontwerp een bepaling kunnen worden opgenomen waarin gesteld wordt dat, op grond van hierover te sluiten samenwerkingsakkoorden[14], de diensten die verricht worden door andere Belgische overheden of door instellingen die door hen erkend zijn, op het vlak van de uitvoering van de in het huidige artikel 5, § 1, vermelde opdrachten, gelijkgesteld kunnen worden met de diensten geleverd door de ZGBA of de door de Duitstalige Gemeenschap erkende adoptiediensten.

Een dusdanige bepaling kan ook de in artikel 28 van het voorontwerp geregelde opdrachten integreren (zie de opmerking bij artikel 28).

Artikel 8

14. In de memorie van toelichting bij artikel 8 van het voorontwerp is ook sprake van het bemiddelen over klachten. Indien dit daadwerkelijk de bedoeling is, verdient het aanbeveling artikel 8, eerste lid, 3°, aan te vullen.

[13] GwH 3 december 2015, nr. 171/2015, B.12. Zie ook: GwH 3 maart 1994, nr. 17/94, B.5.3; GwH 8 mei 2014, nr. 73/2014, B.15.2.

[14] Waarvoor in beginsel de instemming van de bevoegde parlementen vereist is, hetgeen bij het in de memorie van toelichting vermelde sectoraal akkoord met de Franse Gemeenschap van 27 april 2001 niet gebeurd blijkt te zijn.

‡LW-BBMTMBIBE-GGGDBUQ‡

Artikel 10

15. Het opschrift van artikel 10 van het voorontwerp is niet geheel in overeenstemming met hetgeen in het artikel is bepaald. Dit laatste is ruimer dan een jaarverslag dat enkel handelt over de activiteiten van de ZBGA.

Artikel 12

16. Artikel 12, § 4, 1°, van het voorontwerp machtigt de Regering "de vormen van erkenning" te bepalen.

Volgens de gemachtigde wordt hiermee het volgende bedoeld:

> "Die in Artikel 12, § 4, Nummer 1 erwähnten Formen stehen in Zusammenhang mit den Formen der Adoption. Somit kann jeder Adoptionsvermittlungsdienst die Anerkennung für eine Inlandsadoption, für eine internationale Adoption oder für beide Formen der Adoption beantragen".

Het verdient aanbeveling de ontworpen bepaling duidelijker te formuleren, of op zijn minst de verduidelijking in de memorie van toelichting op te nemen.

Artikel 16

17. Artikel 16 van het voorontwerp machtigt de Regering subsidies toe te kennen "aan de adoptiedienst".

Volgens de gemachtigde is het de bedoeling dat alle erkende adoptiediensten voor subsidies in aanmerking komen. Het artikel van het voorontwerp moet worden aangepast in die zin dat subsidies kunnen worden toegekend aan alle erkende adoptiediensten.

Artikel 22

18. Artikel 22 van het voorontwerp regelt het verslag over het te adopteren kind. Het gaat hierbij, aldus de gemachtigde, om het verslag bedoeld in artikel 1231-38 Ger.Wb. Het verdient aanbeveling in het ontworpen artikel uitdrukkelijk een verwijzing naar artikel 1231-38 Ger.Wb. op te nemen.

Artikel 28

19. In artikel 28, tweede lid, van het voorontwerp is sprake van het overdragen van de voorbereiding op de adoptie aan derden. De Regering bepaalt onder meer onder welke voorwaarden een externe voorbereiding op de adoptie gelijkgesteld kan worden met de voorbereiding die door de ZBGA wordt aangeboden.

‡LW-BBMTMBIBE-GGGDBUQ‡

Volgens de gemachtigde heeft de “externe Vorbereitung” betrekking op “eine Adoptionsvorbereitung, die außerhalb der Deutschsprachigen Gemeinschaft gefolgt wurde”. In de memorie van toelichting bij artikel 28 wordt in dit verband verwezen naar het sectoraal akkoord met de Franse Gemeenschap van 27 april 2001.

In tegenstelling tot de werkwijze die in artikel 5 van het voorontwerp wordt gehanteerd (waarbij artikel 28 niet vermeld wordt in de opsomming in artikel 5, § 1), wordt aldus niet verwezen naar een samenwerkingsakkoord, maar wordt aan de Regering van de Duitstalige Gemeenschap de mogelijkheid gegeven eenzijdig een ten aanzien van de Duitstalige Gemeenschap externe voorbereiding gelijk te stellen. Hoewel deze werkwijze strikt gezien mogelijk is, biedt zij, in tegenstelling tot de werkwijze waarbij een samenwerkingsakkoord wordt gesloten, niet de waarborg dat de externe autoriteit (of adoptiediensten) zullen instaan voor de voorbereiding van de kandidaat-adoptanten uit de Duitstalige Gemeenschap. Het is dan ook niet duidelijk waarom de overdracht en de gelijkstelling van de voorbereiding, bedoeld in artikel 28, niet geïntegreerd worden in de in het vooruitzicht gestelde samenwerkingsakkoorden.

Artikel 32

20. Artikel 32 van het voorontwerp geeft de ZBGA de opdracht onder meer het maatschappelijk onderzoek bedoeld in artikel 1231-1/11, § 3, Ger.Wb. uit te voeren.

Het bedoelde onderzoek, in het kader van de procedure tot verlenging van de termijn van geschiktheid om te adopteren, is echter het onderzoek bedoeld in artikel 1231/11, § 1, Ger.Wb. De §§ 2 en 4 van artikel 1231/11 Ger.Wb. bepalen welke informatieverplichtingen de bevoegde centrale autoriteiten moeten vervullen ná het uitvoeren van dit onderzoek.

Het voorontwerp moet in die zin verbeterd worden.

Artikel 36

21. In artikel 36, tweede lid, van het voorontwerp moet het woord “adoptiedienst” worden voorafgegaan door het woord “erkende”.

Artikelen 39 en 40

22. In tegenstelling tot wat het geval is voor de ZBGA (zie artikel 45 van het voorontwerp) worden de opdrachten van de erkende adoptiediensten met betrekking tot de adoptiebemiddeling niet in het voorontwerp zelf geregeld, maar wordt het bepalen van de voorwaarden en de procedure voor de adoptiebemiddeling aan de Regering overgelaten.

In de memorie van toelichting bij de artikelen 39 en 40 van het voorontwerp wordt bevestigd dat er momenteel geen erkende adoptiedienst is in de Duitstalige Gemeenschap, en dat de kandidaat-adoptanten zich op basis van artikel 5 tot een erkende adoptiedienst van de Franse Gemeenschap kunnen wenden.

‡LW-BBMTMBIBE-GGDBUQ‡

De gemachtigde verduidelijkt dat omwille hiervan “bei der Redaktion des Dekretvorentwurfs entschieden [wurde], das Verfahren für die Adoptionsvermittlung durch die anerkannten Adoptionsvermittlungsdienste nicht im Dekretvorentwurf festzulegen, sondern die Regierung zu ermächtigen, dies zu tun”.

Het feit dat er thans geen door de Duitstalige Gemeenschap erkende adoptiediensten actief zijn, vormt op zich geen voldoende reden om een regeling ter zake volledig aan de Regering over te laten. Dit is des te meer zo daar de erkenning wel door het voorontwerp wordt geregeld en er in verschillende artikelen sprake is van de taken van de erkende adoptiediensten.

Onverminderd hetgeen bij artikel 5 van het voorontwerp werd opgemerkt, moet het voorontwerp dus worden aangevuld met een regeling inzake de voorwaarden en de procedure voor de adoptiebemiddeling door erkende adoptiediensten. Dit kan eventueel gebeuren door te verwijzen naar de relevante bepalingen van artikel 45 van het voorontwerp.

Artikel 43

23. De voorwaarde in artikel 43, tweede lid, van het voorontwerp, “voor zover de adoptie niet onder de artikelen 363-1 tot en met 363-3” B.W. valt, is onduidelijk waar het artikel 363-1 B.W. betreft. Dit artikel regelt immers zowel de hypothese van een verbod van contact als van toegelaten contact. Men schrijve bijgevolg in artikel 43, tweede lid: “voor zover er geen sprake is van een verboden contact in de zin van artikel 363-1 van het Burgerlijk Wetboek en voor zover die adoptie niet onder de artikelen 363-2 en 363-3 van het Burgerlijk Wetboek valt”.

Artikel 56

24. De delegatie aan de Regering in artikel 56, derde lid, van het voorontwerp om de duur van de gegevensverwerking te preciseren en de delegatie aan de Regering in artikel 57 van het voorontwerp om de termijn vast te stellen waarna de gegevens worden vernietigd, overlappen. De delegatie in artikel 56 moet worden weggelaten.

Artikel 57

25. Het verdient aanbeveling in de memorie van toelichting bij artikel 57 van het voorontwerp te verduidelijken dat bij de uitvoering van artikel 57 rekening zal moeten worden gehouden met artikel 22, lid 5[15], van de (Herziene) Europese overeenkomst inzake de adoptie van kinderen, opgemaakt te Straatsburg op 27 november 2008.

[15] Deze bepaling luidt: “Gelet op het recht van een persoon om zijn identiteit en herkomst te kennen, wordt de relevante informatie met betrekking tot een adoptie verzameld en bewaard gedurende ten minste vijftig jaar nadat deze definitief is geworden”.

‡LW-BBMTMBIBE-GGGDBUQ‡

Artikel 60

26. Volgens de gemachtigde moet de verwijzing naar artikel 37 van het ontwerpdecreet worden weggelaten uit de opsomming in artikel 60, 1°, van het voorontwerp, omdat de in dit artikel bedoelde bijdrage aan de adoptiediensten wordt betaald. Hiermee kan worden ingestemd.

DE GRIFFIER DE VOORZITTER

Wim GEURTS Marnix VAN DAMME

‡LW-BBMTMBIBE-GGGDBUQ‡